

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pòli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gold. 40 kr., za pol leta 1 gold, 70 kr., za četrt leta 90 kr., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold. 10 kr., za četrt leta 1 gold. 10 kr.

V Ljubljani 20. junija 1888.

Obseg: O semenskem žitu in njega izbiranju ter o semenski menjavi. — Nosni obročki za bibe. — Zavarovanje proti toči. — Pouk kako ravnati s trtami, da se obvarujejo strupene rose (peronospora viticola) — Zemljepisni in narodopisni obrazi. — „Nasledki šnopsa“ — Govor poslanca Šukljeta. — Govor poslanca Kluna. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.**O semenskem žitu in njega izbiranju ter o semenski menjavi.**

Najcenejše in najboljše semensko žito je gotovo tisto, katero si sam pridelal; to pa seveda le potem, ako si je skrbno vsejal, pridno oskrboval (obdeloval), požel, požeto dobro hranil in posebno previdno izbral.

Žito, katero hočemo uporabiti pri prihodnji setvi, vsejati je treba posebe, in naredkoma v rodovitno in neplevelno zemljo, dobro je oskrbovati, kadar je popolnoma dozorelo, požeti je, a potem ga ne z mlatilnico omlatiti, ampak s cepcem ali na kak drug način n. pr. udarjaje s snopi ob tesarski stol.

Kakor nas uči izkušnja, pokvari se zrnje v mlatilnici. Dobi namreč male razpoke, vsled katerih kali slabo ali sploh ne, posebno, če je namočimo, kakor pšenično. Z namakanjem odpravimo sicer snetjavost, a moča pridere tudi skozi razpoke v zrno in mu umori na ta način kal. Žito pa, katero nam ne bode rabilo za seme, zmlatimo seveda najčisteje in najceneje z mlatilnico.

Da dobimo dobro in brezplevelno semensko žito, potrebno je pa najpoprej, da izberemo le najteže, največe, najpopolnejše, kaljivo in nepokvarjeno zrnje in je potem shranimo v zračno in suho kaščo.

Tako popolne zrnje moramo odbrati s trijerjem ali kar z roko iz žita, katero smo uže večkrat očistili z žitno čistilnico. Za odbiranje je pač dosti časa po zimi in ob deževnih dneh, in to delo opravljajo lahko tudi otroci in postarni ljudje.

Velika in težka zrna se bolj ukoreninijo, in zaradi tega vzrasto iz njih močnejše rastline, katere prejemajo iz zraka in zemlje več hrane in dajejo boljši pridelek, nego rastline iz lahkega zrnja, ki dobivajo že, kadar kale, manj hrane v malem in lahkem zrnju. Majhno zrno se preslabo ukorenini, in iz njega vzrasto le šibke rastline.

Ako ne moremo dobrega semenskega žita pridelati na svojem posestvu, potem je treba seme menjati.

Nepotrebno je seme menjavati na njivah, na katerih se prideluje težko, zdravo in brezplevelno semensko žito. Neizogibna pa je menjava večkrat, če nam dolga zima, toča, rja ali palež in snet pokvarijo žito, če prevzamemo zanemarjeno posestvo z izsesano, plevelno zemljo ali če nam sploh ni mogoče pridelovati semenskega žita zaradi podnebnih razmer, posebno pa zaradi močvirnate zemlje.

Največkrat smo prisiljeni menjati seme laneno, ovseno in krompirjevo. Te rastline le prerade izgube po večletni uporabi svojega semena mnogo rodovitnosti, dobrote in rabnosti, tako da se taki dohodki zmanjšajo.

Pri menjavi moramo jako previdni biti, da dobimo seme zahtevane žitne vrste iz mrzlejšega podnebjja, da je bilo skrbno obdelovano in da je popolnoma brezplevelno.

Seme namreč, ki je bilo pridelano na novo pognojeno, rodovitni ilovnati zemlji, v gorkem kraju in pod milim podnebjem nam daje navadno slab pridelek, ako je vsejemo v pustejšo, peščeno zemljo, v mrzlejšem kraju in pod ostrejšim podnebjem.

Veliko je torej na tem ležeče, odkod da dobimo semenskega žita. Posebno oprezni pa moramo biti do reklam semenskih kupcev, ki nam za drag denar ponujajo žitne vrste z razustnimi, a praznimi imeni, ne glede na kraj in podnebjje. Le ta žita pridelujejo na vrtu, ne pa na polji, ter zato donašajo potem komaj polovico obljubljenega sadu.

Najbolje je toraj, ako vsadimo za poskušnjo po kakih pet kil takega novega žitnega semena v vrste. Ako vidimo, da žito ugaja zemlji, podnebjju in trgovini, potem seveda je vredno naročiti si takega semena za prihodnjo setev.

